

PROČ SE NÁM TADY DOBŘE ŽIJE

V Hlavním sále Valdštejnského paláce, sídle Parlamentu ČR, byla dne 24.11.2008 v rámci programu *Obnova venkova oceněna 1. místem moravská obec Mořice, která v celostátní soutěži Vesnice roku získala Zelenou stuhu*. Obec tak postoupila jako český reprezentant do evropské soutěže Entente Florale, protože prokázala příkladný a odpovědný vztah k obnově a tvorbě veřejných prostranství a krajinného rámce obce.

Dne 7. září 2005 udělil v Klatovech Svaz zakládání a údržby zeleně 3. místo v soutěži o nejzdařilejší sadovnické dílo roku Lokálnímu biocentru Močidla, které bylo vytvořeno na 40 000 m² nedaleko obce Mořice. A toto biocentrum získalo také Cenu děkana Zahradnické fakulty v Lednici za vzornou spolupráci odborníků a občanů.

Proto se dnes INSPIRACE vrací do Mořic. „Mokroš“, jak občané od začátku biocentru přátelsky říkají, nejenom obnovil přirozené společenství rostlin a živočichů, ale také prohloubil vztah lidí ke krajině, která je jejich domovem. Ten kus zveleбенé krajiny přijali občané Mořic jako součást své Hané.

Vraťme se ke šťastnému začátku

V Mořicích musely být kvůli výstavbě dálnice provedeny komplexní pozemkové úpravy (KPÚ). Pozemkový úřad v Prostějově zadal zpracování návrhu pozemkových úprav Agroprojektu PSO, spol. s r.o. Brno a následně u stejné firmy zajistil zpracování realizační dokumentace podstatné části „společných zařízení KPÚ“ – cest, protierozních a vodohospodářských opatření a prvků ÚSES, mezi nimi i projekt LBC 9b – Močidla. Podnikavý starosta z Mořic Jaroslav Knap a cílevědomé zastupitelstvo dokázali dobře využít prostředků, kterými investor stavby dálnice kompenzuje zásahy do krajiny a přírody. V obci chtěli především nové a lepší cesty, zeleň do bezlesé krajiny a hlavně rybník. Pro všechno byly vyčleněny potřebné pozemky. Jen pro rybník se zatím nenašel vhodný zdroj dobré vody na správném místě, a proto pro něj nebyl

pozemkovou úpravou vymezen žádný pozemek. Na zamokřené a obtížně obdělávacelné ploše mezi Mořickým potokem a odlehčovací kanálem byla sice vyčleněna dostatečně velká plocha pro biocentrum, ale voda z potoka dál teče mimo něj, protože se nedá plně ochránit proti znečištění vodami z dálničních příkopů. Zato se dalo

Naučná stezka vznikla ve spolupráci s Regionálním sdružením Iris ČSOP v Prostějově

Na „Mokroši“ se v zimě také bruslí

na ploše biocentra nově vytvořit vhodné prostředí pro celou škálu společenstev. Na uměle navrženém valu se našlo místo pro doubravu, na zamokřené ploše v původní úrovni polí pro topolový luh s vrbamí. Na podstatné části biocentra jsou louky. Na půdě s normálním vodním režimem jsou kosené louky využitelné i pro volný pohyb a rekreaci lidí. Tam, kde je vody víc a kde občas stoupá i nad povrch půdy, jsou podmáčené louky a mokřady. V uměle vytvořené sníženině bývá během roku i větší dočasná vodní plocha. V době sucha vysychá mokřad a pro zachování vodních společenstev zbývají jen malé, také uměle vytvořené hlubší a bezodtoké tůně.

Záměrem autora projektu bylo dát šanci k záchraně původních společenstev. Do přírody však patří i lidé. Stačí, když se v ni budou chovat tiše a nebudou ji nadužívat. Zákaz vstupu není vždy tím nejlepším řešením. Lidé mohou volit mezi pohybem po pěšinách, po louce nebo po koseném trávníku mezi pásy keřů se skupinami stromů. Od vstupu do mokřadu je odradí bahno a spleť rostlin, od toho, aby rušili zvěř je

odradí husté křoví a vysoké porosty bylin a rákosí. K odpočinku slouží jednoduché lavice a průlezký. Tak to bylo navrženo a realizováno dobrými firmami pod dohledem poučeného investora, pod péčí starosty, zastupitelů a občanů obce Mořice. Lidé se naučili užívat biocentrum po svém a našli čas a prostředky na udržování svého „Mokroše“. Po vzoru jiných zde zřídili kus naučné stezky s informační tabulí, vyhlídkovým altánem a mostkem nad mokřadem. Pomohli jim v tom také prostějovští ochránci přírody. Mokroš žije s dětmi i jejich rodiči a pomáhá ve výchově všech generací a dává pestrost života do fádnoti kukuřičných lánů.

Cena děkana zahradnické fakulty MZLU v Lednici pro autora projektu Ing. Davida Mikoláška a jeho kolegy (Ing. Daniela Doubravu, Ing. Petra Doležala a další odborníky) z brněnského Agroprojektu PSO s.r.o., ocenění SZÚZ 3. místem za nejlépe realizované sadovnické dílo v roce 2005 a udělení „Zelené stuhu“ obci Mořice v roce 2008 vzbuzuje samozřejmě zvědavost.

Zahradní architektka Ing. Radmila Fingerová byla v Mořicích dvakrát: poprvé jako členka

poroty Svazu zakládání a údržby zeleně v roce 2005 a loni opět v hodnotitelské komisi pro hodnocení celostátní soutěže o Zelenou stuhu. Kdo měl tedy hlavní zásluhu o regionální biocentrum, proč právě Mořice získaly Zelenou stuhu?

Ing. Radmila Fingerová: Protože tam zvítězila dobrá vůle a odbornost několika moudrých lidí. Celá republika má sice v archivech vypracovanou dokumentaci ÚSES (Územní systém ekologické stability – pozn. red.), ale u Mořic se podařilo v letech 2002-2004 proměnit návrhy ve skutečnost. Když jsem viděla loni v roce 2008 po třech letech biocentrum, potěšilo mě, že tam potkáváte na valech a zpevněných cestách maminky s kočárky, posedávají tam na lavičkách z neopracovaných kmenů. Školní děti tam putují po naučné stezce, na tabulkách se mohou poučit o rostlinách a živočiších žijících na Močidlech, z můstku pozorují vodu, která není mrtvá, svačí ve stínu nového altánu. Biocentrum se za tu dobu, aniž by se narušila jeho biologická podstata, proměnilo v místo setkávání lidí, v místo vzdělávání dětí i dospělých. V místo odpočinku v přírodě. A proč Mořice získaly Zelenou stuhu? Získali ji přesto nebo spíš právě proto, že krajina, která lidem byla dočasně svěřena, není ani moc malebná, není to místo, kam bychom jeli na dovolenou, ale cítíte tam radost z lidské pospolitosti, lidem stojí za to něco pro obec udělat, pochopili, že když agilního starostu podpoří, budou Mořice místem, kde se dobře žije.

Ing. David Mikolášek: To potvrzují. V kapli v Mořicích tam mívají koncerty a už malé děti se ve svém keramickém kroužku patlají v hlíně a pomáhají vysazovat kytičky. A co říkám na biocentrum Močidla po několika letech? Trochu se ve mně sváří architekt a ochránce přírody, a nejenom ve mně. Ing. Doubrava, který vývoj našeho díla také sleduje, je spíš na straně ochránců. Podle jeho názoru se funkčnost biocentra navštěvovaného lidmi podstatně sníží. Podle mne je míra zpomalení přirozeného vývoje společenstev přijatelná. Je naopak velmi důležité, že lidé o toto místo pečují a rozumně ho užívají. Kdybychom vybudovali biocentrum

lidem „na truc“, přestanou se o ně starat. Byl by tam „jen“ pustý, ponurý a lidem nepřijemný močál a neproniknutelné houští lesa. Teď už tam dorůstá nová generace stromů, jednou tam bude lužní les, který kdysi býval v nivách kolem řek. Tam přece také odedávna bydlívali lidé. A já si myslím, že do přírody patří zákoutí pro milence i pro hry dětí, že to má být místo, které se co nejvíc podobá tomu prapůvodnímu. Co říkám na lávky a nový altán? Pan starosta mně svou podnikavostí trochu vyrazil dech, nic jsem o těch novinkách od něho předem neslyšel, ale doufám, že ti, co si v altánu ve stínu posedí, se na chvíli zastaví a zamyslí, co všechno žije kolem nich, že se naučí dívat. Oceňuji, že zahradnická firma EDEN tam tenkrát vysázela tak dobrý rostlinný materiál, a že náš projekt tak profesionálně realizovala. Těší mě, že v Mořicích loni od srpna do září pracovala další kvalitní zahradnická firma ZAHRA DA Olomouc. Opravila v části Mořic cesty, chodníky, dobře zrestaurovala vstup na hřbitov a dělala také rozumné vegetační úpravy.

Výsadba v ulicích Mořic
Foto archiv firmy ZAHRA DA Olomouc

Ing. Pavel Navrátil, ZAHRA DA Olomouc s.r.o.: V Mořicích jsme vysadili z airpotů celkem 37 okrasných jablek Malus „Royalty“ a Malus „van Eseltine“, založili jsme 1991 m² nových trávníků, ve skupinách vysadili 898 keřů, založili 6 trvalkových záhonů se 140 trvalkami. Naše realizační skupina, která v Mořicích pracovala, se umístila na prvním místě v podnikové soutěži, kterou ZAHRA DA Olomouc každoročně vyhlašuje.

Jaroslav Knap, starosta Mořic: I tohle ocenění svědčí o tom, že máme na spolupracovníky štěstí! Podařilo se nám s jejich pomocí zaplašit prvotní názor, že stavba dálnice D1 nenávratně poškodí naši krajinu. Vážím si spolupráce s Pozemkovým úřadem v Prostějově, vynikajících projektů inženýrů z Agropjektu PSO z Brna, dobrých zahradnických firem, z nichž jedna realizovala biocentrum a druhá po třech letech zkrášlovala obec Mořice. Pracovníci dobře provedli výsadby a vybrali kvalitní materiál. Vyplatilo se to. U nás v Mořicích je také skvělá parta lidí.

V Mořicích je skvělá parta lidí

Založili pro děti kroužek „Šikovné ručičky“, pomáhají s výsadbou zeleně a spolupracují s ochránci přírody IRIS. Tak se nám podařilo plánovitě obohatit prostředí, ve kterém žijeme o spoustu zajímavých míst. „Zelená stuha“, kterou jsme loni získali, je oceněním dlouholeté práce všech. Teď jenom, aby nás elán neopustil! Čeká nás mezinárodní soutěž Entente Florale EUROPE 2009.

Text: Redakce
Foto: obec Mořice,
Archiv: Agropjekt PSO s.r.o.

